

Neke dni dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Izdajati se bo vsak dan razen sobot,
nedelj in praznikov.
Izdajati se bo vsak dan razen sobot,
nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETA XXXVIII

Cena lista je \$8.00

Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO 23, ILL., PETEK, 12. JULIJA (JULY 12), 1946

Subscription \$8.00 Yearly

ŠTEV.—NUMBER 135

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

Sovjetski načrt o podočnosti Nemčije

Molotov se izrekel proti
razkosanju države

STANOVITEV ZA-
VEZNIŠKE KO-
MISIJE

11. jul.—Ruski zunanji
minister je v imenu Sovjetske
predložil zunanjim mini-
stri Amerike, Velike Britanije
in Francije načrt glede bodočo-
porazene Nemčije. Na pod-
ročju tega načrta naj bi Nemčija
bila ekonomsko uravnoteže-
na, da bo lahko plačevala re-
paracije. Obdržala naj bi
vse inštalacije, industrijske
inštalacije na zapadu.

Načrtom, da se to doseže,
Molotov sugeriral zvišanje
plačila jekla in premoga v
Indiji nad omejitvami, katere
zavezniki določili na konfe-
renci v marcu. Nekateri člani
ruske delegacije so izjavili,
da so v konfliktu z do-
nosom, ki so bili sklenjeni na
konferenci velike trojice v Pots-
damu.

Načrt je pozitiven pro-
ti Nemčiji. Molotov, ki
je obdržal ameriško okupa-
cijsko politiko v Nemčiji, je de-
lal, da je proti razkosanju Nem-
ske male države, za kar sta
Britanija in Francija. Iz-
javil je, da je Nemčija po-
stala del, ki se je proti omejitvi
inštalacij od Nemčije in
sklenitvi mirovne pogodbe
Nemčiji. Ameriški državni
sekretar Byrnes je upal, da bo po-
stala sklenjena v osemnajstih
dneh ali dveh letih.

Molotov je dejal, da se ne
bo z Byrnesovim predlogom
imenovanja posebnih na-
čelnikov, ki naj bi študirali
okupacijsko politiko in ekonom-
sko vprašanja v štirih okupacij-
skih komisijah. Sugeriral je, naj se
na ministri štirih velesil
v sestaneju na konferen-
ci v tem letu in razpravljajo
o nemških problemih.
Nemški naj bi ustanovili in-
dustrijsko komisijo, ki naj bi
bila industrijsko produk-
cijska Nemčiji.

Na zunanji ministri so go-
vorili o nemškem vprašanju. Dis-
kusije se bodo nadaljevale da-
lej, ko se bodo spet sestali na
konferenci v Potsdamu, predse-
dajoč francoske vlade in zunanji
ministri, da se mora Kanada udeležiti
diskusij o atomski energiji. Čla-
ni sveta so podprli njegovo sta-
lišče.

Ugovarjal je Andrej A. Gro-
myko, ruski predstavnik, toda
njegov predlog, da se Kanada ne
povabi, je bil poražen. Gromyko
je imel ostro besedno bitko z dr.
H. A. Evattom, predstavnikom
Avstralije, glede pravice vetira-
nja.

Ewatt je vztrajal pri zahtevi,
da se mora Kanada udeležiti
diskusij o atomski energiji. Čla-
ni sveta so podprli njegovo sta-
lišče. Gromyko se je že štirikrat
poslužil pravice vetiranja na sejah
članov varnostnega sveta.

Domače vesti

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNPJ
so zadnje sredo obiskali: Jack
Leban iz Auburna, Ill., Mildred
Ivancic in Dorothy Baydek iz
Clevelanda v spremstvu Antoin-
ette Susman iz Chicaga.

Protest proti ruski akciji v Avstriji

Kancelar Figl obso-
dil zasego lastnine

Dunaj, 11. jul.—Odredba sov-
jetskih avtoritet glede zasege
nemške lastnine v vzhodni Av-
striji je izzvala protest. Kancelar
Leopold Figl je v svojem go-
voru v parlamentu obsodil od-
redbo in dobil je oporo pri pred-
sedniku Trumanu.

General Mark W. Clark, po-
veljnik ameriške okupacijske si-
le v Avstriji, je izročil Figlu
Trumanovo noto, ki naglašala,
da Amerika ne bo priznala nelegal-
ne zasege nemškega premoženja
v Avstriji.

Figl je v svojem govoru v pa-
rlamentu pojasnil, kaj on smatra
za nemško lastnino v Avstriji.
Dejal je, da je lastnina prišla v
nemške roke po okupaciji Avs-
trije.

Parlament se je sestel v izred-
nem zasedanju, ker je general L.
V. Krasov, poveljnik ruske oku-
pacijske sile, odredil zasego
nemške lastnine. General je de-
jal, da je zasega lastnine del od-
škodnine, do katere je Rusija
upravičena.

Diskuzije o atomski energiji

Kanada dobila pova-
bilo kljub opoziciji

New York, 11. jul.—Rusija se
je zama trudila v prizadeva-
njih, da se Kanada izloči iz dis-
kusij o atomski energiji na seji
članov varnostnega sveta Zdru-
ženih narodov.

Ugovarjal je Andrej A. Gro-
myko, ruski predstavnik, toda
njegov predlog, da se Kanada ne
povabi, je bil poražen. Gromyko
je imel ostro besedno bitko z dr.
H. A. Evattom, predstavnikom
Avstralije, glede pravice vetira-
nja.

Ewatt je vztrajal pri zahtevi,
da se mora Kanada udeležiti
diskusij o atomski energiji. Čla-
ni sveta so podprli njegovo sta-
lišče.

Vprašanje pravice vetiranja
bo prišlo spet na dnevni red, ko
se bo sestala skupščina Združe-
nih narodov v septembru. Gro-
myko se je že štirikrat poslužil
pravice vetiranja na sejah čla-
nov varnostnega sveta.

Rusija poslala noto švedski vladi

Stockholm, Švedska, 11. jul.—
Rusija je naslovila ostro noto
švedski vladi v zadevi beguncev
iz baltičkih držav. Noto pravi,
da je več beguncem zapustilo
Švedsko in odpotovalo v Ameri-
ko z dovoljenjem vlade. Med
tem so bili tudi nemški vojni
zločinci. Noto vključuje zahte-
vo, da vlada ne sme dovoliti od-
hoda nobenemu beguncu, dokler
ne dobi podatkov o njegovi po-
litični preteklosti.

Preiskava municij- skega imperija

Novi detajli
škandala razkriti

Washington, D. C., 11. jul.—
Doznava se, da je vojni depart-
ment plačal milijon dolarjev
preveč municijemu imperiju,
ki ga tvorijo tri kompanije v Il-
noisu pod vodstvom dr. H. M.
Garssona. Justični departament
je odredil preiskavo, ko so bili
nadaljnji detajli škandala raz-
kriti. Kompanije so gradile
ogromne vojne profite.

V škandalu je zapleten kongres-
nik May, demokrat iz Kentuck-
yja in načelnik odseka za vojaške
zadeve. On je pritiskal na vojni
departament za oddajo kon-
traktov kompanijam.

Posebni senatni odsek vodi za-
slušanje. Načelnik odseka je se-
nator Mead, demokrat iz New
Yorka. Včeraj je bil zaslišan
Kenneth C. Royall, pomožni
vojni tajnik. Izjavil je, da je
on apeliral na federalni justični
departament za preiskavo in po-
stopanje proti onim, ki so zaple-
teni v škandalu.

Večina Grkov za republiko

Odločitev bo padla
pri volitvah

Atene, Grčija, 11. jul.—Nobe-
nega dvoma ni, da je večina Gr-
kov za ustanovitev republike in
proti povratku kralja Jurija, ki
je v izgnanstvu v Londonu, na
prestol. Volitve, pri katerih bo
padla odločitev, se bodo vršile 1.
septembra.

Sedanja vlada, katere pred-
sednik je George Tsaldaris, ni-
ma zaupanja pri ljudstvu. To ne
verjame, da bodo volitve pod to
vlado poštna, ker je za restav-
riranje monarhije in proti usta-
novitvi republike.

Voditelji republikanske stran-
ke so uverjeni, da le republika
bi lahko ščitila pravice ljudstva.
Sedanja grška vlada je le dekla-
rativna, ki skuša postavi-
viti kralja Jurija na prestol s
pomočjo pušk in bajonetov.

Rojalisti in republikanci pred-
stavljajo dve socialni grupi. Za
monarhijo so oni, ki imajo pre-
moženja, so dobro oblečeni in
hranjeni, za republiko pa revni
ljudje, ki so žrtve izkoriščanja.
Ti so prepričani, da je Velika
Britanija proti ustanovitvi repu-
blike in za vrnitev kralja Jurija
na prestol, ker hoče zaščititi
svoje interese v Grčiji. Sedanja
grška vlada ima vso podporo pri
britskih vojaških četah.

Holandska ladja po- topila motorne čolne

Batavia, Java, 11. jul.—Hol-
andska bojna ladja Kortenaar
je potopila tri bive japonske
motorne čolne, s katerimi so
skušali indoneški rebeli prepluti
Balisko otočino. Nameravali so se
izkrcati na obrežju otoka Balija,
ki je pod holandsko kontrolo.

Kampanja za odpoklic britskih čet

Kairo, Egipt, 11. jul.—Kampa-
nja za odpoklic britskih čet iz
Egipta se je obnovila. Senator
Fouad Serag je predlagal zaklju-
čenje pogajanj z Veliko Britani-
jo glede revizije pogodbe, ki je
bila sklenjena pred desetimi
leti.

Obsedno stanje v perzijskih mestih

Teheran, Perzija, 11. jul.—
Vlada je oklicala obsedno stanje
v treh mestih po izbruhu poli-
tičnih izgrediv. List Etelaat po-
roča, da je bilo več ljudi ubitih
in ranjenih.

BRITSKO PODPI- RANJE MOGOČ- NEŽEV V INDIJI

Vojaška sila vzdržuje
fevdalni sistem

ZACASNA VLADA
USTANOVLJENA

New Delhi, Indija, 11. jul.—
Nedavna aretacija Jawaharlala
Nehruja, voditelja kongresne
(nacionalistične) stranke, ki se
bori za neodvisnost Indije, je
ponovno vrgla luč na fevdalni
sistem indijskih mogočev in
princev, katere britska armada
vzdržuje na prestolih. Aretacijo
je odredil maharadža Hari
Singh, vladar province Kašmir.

Indijski princ so dobili iz-
jemne pravice od angleške kra-
ljice Viktorije I. 1858. Od takrat
jih britska oborožena sila podpi-
ra v zameno za usluge britskim
industrijskim in finančnim fir-
mam v Indiji. Te imajo popoln
monopol v deželi.

Čez sto milijonov ljudi v pro-
vincinah, katere vladajo princ,
nima nobene besede v admini-
stracijah. V alehni provinci
ima Velika Britanija svoje a-
gente.

Nehru je bil aretiran, ko je
skušal prekoračiti mejo provin-
ce Kašmir, da organizira legal-
no obrambo za S. Abdullahi, ki
je bil vržen v ječo na obtožbo
podžigavanja revolte. Zadnje
veliko revolto leta 1931 so zatirali
britske čete.

Kakor drugi indijski princ,
ima tudi Singh ogromno bog-
stvo zunaj svoje province. Trdi
se, da ima več milijonov dolar-
jev v londonskih bankah.

Politične komplikacije niso
bile odpravljene s ustanovitvijo
medčasne indijske vlade. Ta bo
izvrševala funkcije do izvolitve
članov skupščine.

Odločitev glede ustanovitve
medčasne vlade je padla, ko so
voditelji kongresne stranke za-
vrnili predlog britske kabinete
misije. Izjavili so, da se ne
strinjajo z detajli metod o re-
prezentaciji.

Člani britske misije so zapu-
stili Indijo in odpotovali v Lon-
don po ustanovitvi medčasne
vlade. Poročilo o rezultatu svo-
jega dela bodo predložili članom
britske delavske vlade in parla-
mentu.

Koraki v prilog fili- pinskim izdajalcem

Manila, Filipini, 11. jul.—Vi-
cente Francisco, vodilni filipin-
ski odvetnik in politik, je storil
korake v prilog Filipincem, ki
so obtoženi izdajstva in kolabo-
racije z Japonci v vojnem času,
na obravnavi pred ljudskim so-
diščem. On je izjavil, da ame-
riške avtoritete nimajo pravice
intervencije, ker bi to bilo kr-
šenje suverenitete republike Fi-
lipinskih otokov. Republika je
bila ustanovljena 4. julija in ta-
krat se je Amerika odpovedala
kontroli otokov.

Turška stranka terorizira volilce

Istanbul, Turčija, 11. jul.—Vo-
lilna kampanja, ki se je pričela
mirno pred šestimi tedni, se je
razvila v terorizem in nasilje.
Poročila iz več krajev kažejo
pravico, da so v službi vladne
stranke gange, ki ustrahujejo
volilce. Groze jim s smrtjo, če
bodo oddali glasove kandidatom
opozicije. Djelal Bayar, vodja
demokratske stranke, je poslal
oster protest notranjemu mini-
stru z zahtevo za akcijo proti
teroristom.

Protest proti aretaciji židov

Kampanja civilne
nepokorščine se
bo pričela

Jerusalem, Palestina, 11. jul.—
Člani židovskega sveta so se
izrekli za kampanjo civilne ne-
pokorščine v znak protesta pro-
ti britskim avtoritetam, ki so
odredile aretacijo voditeljev več
židovskih organizacij v Palesti-
ni. Kampanja bo trajala, dokler
ne bodo voditelji izpuščeni iz
jetniškega taborišča v Latrunu.
Aretacije so bile izvršene 29. ju-
nija.

Dr. Chaim Weizmann, pred-
sednik svetovne židovske orga-
nizacije, je dejal, da so britske
avtoritete zamudile priložnost za
restavriranje miru v Palestini.
Židje ne bodo odložili orožja.
Weizmann je podal to izjavo po
obisku aretiranih voditeljev v
taborišču.

V Palestini je navidezni mir,
odkar so britske čete zasedle ži-
dovska poslopja v Jeruzalemu,
Tel Avivu in drugih mestih.
Židovske podtalne organizacije
mirujejo.

Weizmann bo ostal v Jeru-
zalemu nekaj dni, potem pa bo
odpotoval v London. On je za-
vrnil apel britskega premierja
Attleeja, naj se židje in Arabci
razorožijo, da se omogoči prihod
židovskih beguncev v Palestino
v smislu priporočila skupnega
britsko-ameriškega odbora.

"Arabi ne potrebujejo oro-
žja," je rekel Weizmann na se-
stanku s častniki. "Arabi
imajo Transjordanijo, Sirijo in
Irak. Židje so se neke naučili
iz izgrediv in ne bodo odložili
orožja."

Voditelji Arabske lige vodijo
opozicijo proti dotoku židov v
Palestino. Na seji so sprejeli
zaključek, da se mora bojkoti-
ranje židovskega blaga nadalje-
vati.

Odsek zavrnil Trumanov program

Tri predložene
resolucije odobrene

Washington, D. C., 11. jul.—
Dalekosežni Trumanov program
glede reorganiziranja vladne
strukture, ki bi rešil nekatere
agencije, ustanovljene v vojnem
času, je kongresni odsek zavrgel
z desetimi proti trem glasovom.
Odobril je tri resolucije, katere
je predložil kongresnik Pitten-
ger, republikanec iz Minnesote.
Vse pobijajo načrte, katere je
Truman predložil kongresu.

"Pod pretvezo ohranitve in
razvoja je Trumanova admini-
stracija skušala utrditi in ojačiti
diktatorsko oblast," je rekel Pit-
tenger. "To je skušala obrniti
po uradni deklaraciji o konča-
nju vojne. Vse kaže, da so Tru-
manov program sestavili urad-
niki, ki imajo levičarsko filozofijo."

Republikanci in demokrati, ki
so člani odbora, so izjavili, da je
Trumanov program revolucionar-
narnega značaja. Če bi bil odo-
bren, bi se vladni stroški pove-
čali. Več tisoč ljudi bi prišlo na
vladno plačilno listo.

Kongresnik Pittenger je rekel,
da je Truman hiteraval raziri-
titi delovanje levičarskega bloka
v administraciji. Vlado nadzor-
stvo med privatnimi industrija-
mi se bi povečalo.

Krvari verski izgredi v Indiji

Ahmedabad, Indija, 11. jul.—
Najmanj 20 ljudi je bilo ubitih
in 130 ranjenih v verskih izgre-
divih v tem mestu. Spopadli so se
muslimani in člani verske sekte
Jaina. Britske čete in policija
sne enote so bile pozvane v ak-
cijo. Več trgovin je bilo ople-
nenih v teku izgrediv.

General Mihajlovič zanikal obdolžitve na obravnavi

Thomas bo nasledil
Hillmana?

Odločitev zavisi
od Murrayja

Chicago, 11. jul.—R. J. Tho-
mas, podpredsednik unije zdru-
ženih avtnih delavcev, se ome-
nja kot možni naslednik Sidney-
ja Hillmana, ki je bil načelnik
odbora za politično akcijo Kon-
gresa industrijskih organizacij.
Hillman je umrl včeraj.

Thomas je tajnik-blagajnik
odbora za politično akcijo. Od-
ločitev, kdo bo nasledil Hillma-
na, zavisi od Philipa Murrayja,
predsednika CIO. Thomas in
Murray sta prijatelja.

Levičarji v CIO so za Thoma-
sa. Izgleda, da ne bo opozicije
pri desničarjih. Walter P. Reu-
ther, ki je nasledil Thomasa kot
predsednik avtne unije, najbrže
ne bo ugovarjal imenovanju
Thomasa za načelnika odbora
politične akcije.

Kavsanje zaradi po- litike na Japonskem

Viharna seja
zavezniškega sveta

Tokio, 11. jul.—Trenje med
Ameriko in Rusijo zaradi izva-
janja politike na Japonskem se
je poostrolo na viharni seji za-
vezniškega sveta za kontrolo Ja-
panske.

Iz kroga kavsanja je užgal ge-
neral Kuzma Derevjanko, sovjet-
ski predstavnik, s predložitvijo
programa za japonsko delavstvo,
ki vključuje 22 točk. George
Acheson, ameriški predstavnik,
je prekinil govor ruskega ge-
nerala. Dejal je, da je proti pro-
gramu, ker predvideva razstene-
te vpliva komunistov na Japon-
skem.

Program določa med drugim
organiziranje svobodnih unijs na
Japonskem in skrajšanje delov-
nika na osem ur. Acheson je de-
jal, da bo vodil odločno opozicijo
proti sprejetju programa.

Vse dosedanje seje zavezni-
škega sveta so bile brezplodne.
Izgleda, da se bo kavsanje na-
daljevalo. Pokazalo se je, da se
člani sveta ne morejo zediniti
glede reševanja ekonomskih in
političnih vprašanj na Japon-
skem.

McNarney za skle- nitev dogovorov

Ameriška okupacij-
ska sila bo ostala
v Nemčiji

Frankfurt, Nemčija, 11. jul.—
General McNarney, poveljnik
ameriških okupacijskih sil v Ev-
ropi, je dejal, da bo začel kampa-
njo za sklenitev ekonomskih
dogovorov za zapadno Nemčijo,
če ne bo dosežen sporazum med
zunanjimi ministri štirih velesil
na pariški konferenci glede od-
prave zaprek, ki ovirajo trgo-
vino med okupacijskimi conami.
Dogovori naj bi pospešili ekon-
omsko centralizacijo v Nem-
čiji.

General je dejal, da bodo a-
meriške okupacijske sile ostale
v Nemčiji 10 do 15 let. On po-
bija načrt, da se ta sila zniža
na 170.000 mož do 1. julija pri-
hodnjega leta. Razkril je tudi,
da so potencialni voditelji pod-

Dejal je, da je vedno
sovražil nacijsko
Nemčijo

ZRTEV NEUSMILJE-
NE USODE

Belgrad, 11. jul.—General
Draž Mihajlovič je sinoči pred
vojaškim sodiščem plediral za
svoje življenje. Govoril je štiri
in pol ure mirno in brez strasti
ter zanikal obdolžitve o izdaj-
stvu Jugoslavije in kolaboraciji
z Nemci in Italijani proti osvob-
odilni armadi maršala Tita.
Dejal je, da je vedno sovražil
nacijsko Nemčijo.

"Moje simpatije so bile vedno
na strani ruskih revolucionar-
jev," je dejal. "Kot vojaški ata-
še jugoslovanskega poslanstva
v Sofiji sem bil proti bolgarske-
mu kralju Borisu, toda gnili ge-
neralni štab v Belgradu me ni
hotel razumeti. Milan Gavrilovič,
bivši minister, me je celo
vrkel v ječo za trideset dni za-
radi mojih naporov."

Skušal sem izvežbati častnike
za revoluto proti pronacijskemu
režimu v Belgradu. Preprečil
sem zborovanja Hitlerjev naklo-
njene mladine in proslave Hit-
lerjevega rojstnega dneva v Slo-
veniji. Študente sem učil stre-
ljati. Vedel sem deset let pred
nemško invazijo Jugoslavije, da
bo naša armada zadela katastro-
fo. Skušal sem izločiti avstrijs-
ke častnike iz armade. Sovra-
žil sem Nemčijo in njene sa-
telite, toda videl sem tudi gnilobo
v jugoslovanski armadi in zlom-
ljen duh jugoslovanskega ljud-
stva.

Postal sem prvi rebel proti na-
cijski Nemčiji v času, ko se je
samo Anglija borila proti Hit-
lerjevi vojni mašini. Trikrat
sem se sestel s Titom v oktobru
in novembru l. 1941. Najini raz-
govori niso bili uspešni. Titu
sem povedal, da oba delava na-
pake. V konfuziji, ki je nasta-
la, smo vsi delali napake."

Mihajlovič je omenil zveze z
ubežno jugoslovansko vlado v
Londonu. "Vlada je imela ve-
lik vpliv pri zaveznikih in jaz
sem bil njen predstavnik v Ju-
goslaviji," je dejal. "Sodišče
prosim, naj bo pravično pri o-
cenitvi mojega dela. Postal sem
žrtve političnih intrig in neus-
miljene usode. Dogodki so se
obrnili proti meni. Skozi vso
vojno sem bil vojak na fronti.
Skušal sem mnogo doseči in
mного sem pretrpel. Sodišče
naj izreče odločitev o mojih de-
janjih na podlagi moje izjave."

Po Mihajlovičevem govoru je
vojaško sodišče prekinilo obrav-
navo. Možnost je, da bo kmalu
izrečena obsodba.

Vodja grških monar- histov umorjen

Atene, Grčija, 11. jul.—Costas
Panoliassos, vodja pokrajinske
monarhistične organizacije, je
bil umorjen. Policija sodi, da so
ga napadli in umorili komunisti.

talnega gibanja v Nemčiji pod
nadzorstvom.

"Kakor zunanji ministri, se
tudi člani zavezniškega kontrol-
nega sveta v Berlinu ne morejo
zediniti o ekonomski centraliza-
ciji v Nemčiji," je rekel Mc-
Narney. "Iz tega razloga bomo
moral skleniti ekonomske do-
govore z onimi, ki so za koope-
racijo."

McNarney je priznal, da so
nastale potežke v prizadeva-
njih za demokratiziranje Nem-
cev v ameriški okupacijski co-
ni, zanikal pa je obdolžitve, da
imajo nacisti važne pozicije v
civilnih administracijah.

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

zbirali še naprej, kajti to je potrebno, če hočemo v Cleveland skupaj spraviti \$50.000, kar smo si zastavili cilj. Torej

(Dolje na 2. strani)

DATA STAVKA DI BILA BEVEDA PROFI VINUM

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

"Veruj, kaj ti pravim! Saj nisi slep, a jaz poznam razmere. To vse je prišlo, kakor je moralo priti. Nekdaj je izteknil svojo nesrečo rjavo prst tam v nižavskih gozdih. Domisljeval si je, da je iztaknil železno rudo. Saj veš, kako je ril potem v zemljo, kako si je naročal delavcev in rudokopov! In kopal je in kopal in zakopal v črno zemljo rumenjake, ki so žvenkali Vidu Kosmu nekdanjo po vrecah! Privlekel si je od vseh strani strojeve vsake vrste in druge ropotije. Kuhali in topili so in polizkušali vse vprek. Ali stopilo in zakuhalo se je nižavsko bogastvo, hih! Rude pa ni bilo! In še danes je ni, ljubi sinko moj, in to niso šale, dragi moj!"

"Kdo bi si mislil, da je tako hudo!"

Mladi notar je govoril to že mnogo manj kipeče nego prej, ko je govoril o nesrečni svoji ljubezni!

"Hudo! Malec skriva, kar se da. V svilo oblači svoje ženske, a pritenina bi bila predraga, če bi jo morali plačevati s svojimi denarji! Že davno sem slutil vse in že dobri dve leti bo tega, kar mi je pojasnil denarnega zavoda agent, kako in kaj. Že takrat so ga pestili židi in že takrat se je govorilo marsikaj! Že takrat niso več smatrali lukovški mesarji pred nižavsko gosposodo klobukov z glave, ker je skoraj vsaka kost ostajala na dolgu! Denar je — čast, in če ga nimamo, nam je odvzeta čast in slava! Takšen je oče Malec! A če ga sedaj tamle med gosposodo opazuješ, se dela in vede, kakor da ima kapitala preobilo in na ostajanje! V resnici pa ga tarejo na vseh oglih dolgov. Samo oni kraljci na Višavi je dolžan nad štirideset tisoč! Ali ta ni sam, in če danes zapoje boben, se oglasi drugih cela armada!"

"Moj Bog! Moj Bog!"

Sedaj je bil notarjev glas suhoten in trd: "Srečo pa ima vendar! Oni na Višavi hrani celo butarico njegovih menic in če danes zažvižga, pa se na Nižavi vse podere in raznese. Meni ta kraljica višavska takoj ni ugajala! Ima že tak obraz, ki ni ne to, ne ono. V prvem hipu sem vedel, da to človeče o kupčiji in trgovini ničesar ne ve. Naroči mu, naj ti kupi dva centa suhih češpelj, in videl boš, da ne bo pametno izvršil tega težavnega posla! Čemu so taki ljudje na svetu in čemu morajo ravno take ničle denar imeti? Ali meni, da bo zažvižgal in zabrilzgal, kakor bi to storil vsak drugi, kakor bi to storil jaz, in tudi ti, sinko? Pričetkom je malo nože pobrusil, ali sedaj stavim stavo svojo glavo, da se bo zagledal v tiste rumene lase rumenolične Ane na Nižavi! Haha! Na zdravje! Zavre mu srce, zavre mu pamet in ućakali bomo, da pozabi na težko butaro menic in da poire Vida Kosma groše Malčev rudokop, kakor je že pozabal Gregorjevo. To pa vem, dragi sinko, da Lovre Sodarjevih grošev ne bo pozabal, teh pa ne in bosta!"

"Kaj mi je početi, ata?" vpraša sin ponižno, skesano.

Sedaj je bil čisto ozdravljen.

"Kaj ti je početi? Pameten bodi in očeta slušaj!"

Sin se zamislil; staremu pa se napravi satirična poteza okrog tolstih ust.

"Jurist si, Nande, ali vendar ti hočem dobro

svetovati! In to brezplačno, kar v tvoji pisarni ni navada."

"Kaj mi svetujete?"

"Ti bi se rad ženil in pravico imaš na svoji strani. Ženi se, a ženi se modro! Ženitev je loterija, v kateri se težko kaj dobi! Navadni nespametneži z njo vse zaigrajo! Na primer, ta kislica višavska bo z njo vse zaigrala, hi, hi! Ti, Nande, bodi modrejši. Kaj je ženska! Če je stara, ima vsaj to dobro, da bo zmerom stara ostala! Če pa je mlada, se pa postara, in kaj ti hasne to potem? Konec je tukšen, da je vse eno in tisto."

Sin se zagleda v jasno nebo. Sedaj ni več zdihoval. Ko sin ničesar ne odgovori, prične stari nanovo: "Ako že hočeš v jarem, vzemi—Murnovko. Ni stara, ni mlada! No, mnogo se nikdar ne postara! Doma ima hranilne knjižice, obligacije in gotovine po vseh zabojih! Travnik na Selih! Gozd pod Logom! To so lepe reči, sinko moj! Cenim jo na sto, na stopetdeset in to niso šale, sinko moj! Vzemi jo in bosta!"

"Premislil si stvar!"

"Vzemi jo in prav bo! Ona te tudi vzame, to vem, ker sem že malo od strani pozvedaval, hi, hi!"

Sin se zopet zagleda v jasno nebo.

"Meta ni zate, dragi moj! To bo draga ženka! Zategadelj si jo izbij iz glave!"

Satirična poteza okrog tolstih starčevih ust se poglablja.

"Se nekaj je, Nande! Ker sva že toliko govorila, se pogovoriva še o tej stvari. Meta ni zate, ker tiči še nekaj drugega vmes, hi, hi!"

"In kaj?"

"Nič posebnega! Malenkost!—Vzel jo bom jaz!"

"Vi, ata!"

"Jaz in bosta! Z Ernestom sva že vse doglala, ljubi sinko moj, hi, hi!"

Mladi se ni mogel zavedati od strmečega začudenja, ker ravno v tistem hipu so zagrmeli možnarji in dvorni kaplan je prihitel k družbi z novico, da je knez pri vzhodu v vas stopil z voza in da bo takoj na mestu. Govorica potihne. Vse je osuplo in velik nerad nastane v družbi.

"In mi ga pričakujemo tu!" vzklikne župnik Blagor, "in vsak človek je moral vedeti, da bo izstopil sunaj vasi!"

"Tu je," odgovorijo drugi.

Počasi je tedaj po valkem trgu prikoral knez in škof Janez Evangelist. Bil je tiste dni star že skoraj sedemdeset let. A starost mu ni mogla skloniti visokega telesa. Kakor neomajen hrast je bil in nekaj poetičnega je obdajalo veličastno mu podobno. Ali tega poetičnega vtisa ni napravljala ves ta blek, ki z njim obdaja cerkev svoje kneze, niti vijoletni talar, niti z zlatom obrobjeni predpasnik! Tudi ostro risani obraz, ki je kazal strogo aristokratske poteze, je poviseval imenitost knezovega vtisa, ali poetija je kipeła edino le iz modrih oči, ki so izmed bleksa z nekončno ljubezno opazoval pregrešni svet ter je naprej oznanjeval, da rade odpuščajo. Knez Janez Evangelist je imel globoko modre oči, katerih miloba še sedaj ni pozabljena in še sedaj uživa nekaj zgodovinskega spomina!

(Dolje prihodnjik)

Graditev "mladinske proge"

Brčko-Banovići

Ljubljana.—Novoletna poslanca maršala Tita je med vso mladino Jugoslavije dvignila delovni polet in navdušenje. Mladina se je zavezala maršalu, izpolnila in čim več doprinesla k obnovi domovine. Da bi izvršila delo velike in trajne vrednosti, je centralni odbor USAOJa na pobudo mladine sprejel sklep o formiranju delovnih mladinskih brigad, ki bodo gradile 97 km dolgo industrijsko progo Brčko-Banovići v vzhodni Bosni.

V proglasu centralnega odbora USAOJa, ki poziva vso mladino na to veliko akcijo, je rečeno, da bo "mladinska proga" omogočila desetkrat večjo proizvodnjo črnega premoga v Banovići in da bo na ta način s prekrbovanjem naših tovarn in električnih central s premogom pospešila obnovu dežele. Vrednost tega bazena se visoko ceni in s tem tudi pomen te proge.

Premogovni bazen Djurdjevak-Banovići-Seona se razprostira na severni strani Konjuh planine med rekama Krivajo in Sprečo in je razdeljen na štiri odeke (revirje).

1. Revir Seone, ki še ni dovolj raziskan, mislijo pa, da je

tukaj najmanj pet milijonov ton premoga.

2. Revir Banovići in ostala dva so že raziskani. Revir Banovići obsega skupno količino 120 milijonov ton premoga.

3. Revir Omazići ima okoli 10 milijonov ton premoga.

4. Revir Djurdjevak pa okoli 55 milijonov ton premoga.

Ves bazen torej vsebuje najmanj 190 milijonov ton črnega premoga. Premog banovičkega bazena je odlične kakovosti, približno take kot senjaki ali aleksinski, s to prednostjo, da ima zelo majhen procent žvepla; vsebuje 500-5500 kalorij in je brez nekoristnih primesi. Sloji premoga dosega do nekaterih mestih 22 metrov debeline. Velik del teh slojev je pokrit z zelo tanko plastjo "jalovine." (Jalovina je vsak nekoristni material, ki se drži produktivnega sloja: zemlja, apnenec itd.) To povoljno okolnost bodo izkoristili in se že vršijo priprave za dnevno odkopavanje. Ker pri dnevnem odkopavanju ni treba velikih in kompliciranih naprav, je dnevni kop mnogo cenejši od jamskega dela. Na ta način se bo omogočilo, da bo dnevna proizvodnja bazena v najkrajšem času zrastle na 2000 vagonov. Pozneje se bo proizvajalo še več.

Odstranjevanje jalovine se bo vršilo z modernimi stroji, ki jih bodo nabavili iz inozemstva, verjetno na račun reparacij.

Med vojno je narodno osvobodilna vojska preprečila okupatorju, da bi te rudnike izkoristil. Z rudarskimi deli in z obnovo zapuščenih rudnikov smo prišli že lanske leto. Sedaj se dnevna proizvodnja že približuje predvojni. Doslej so vozili premog iz Banovičev do ozkotirne železnice Tuzla-Doboj z malo gozdno železnico. Ta železnica z velikimi vzponi je služila v glavnem za prevoz dreva iz bogatih gozdnatih planin južno od banovičkega bazena. En krak te proge je vodil iz Banovičev preko Živinice do Bukinja na tuzlanski progi. Premog so morali do Tuzle dvakrat prevažati. Železniška proga Tuzla-Doboj je bila močno preobremenjena, ker so jo uporabljali mnogi rudniki in industrijska podjetja.

Z gradnjo nove "mladinske proge" od Brčkovega do Banovičevega bodo odstranjene mnoge težave. Proga bo imela normalno širino in premog, izkapan v Banovičih, bo šel do industrijskih podjetij v Vojvodini in v Belgradu brez pretovarjanja. Od Brčkovega do Vinkovcev je že sedaj normalna proga, železniški most pri Brčkem pa se sedaj popravljajo. S tem, da je odstranjeno pretovarjanje in skrajšan prevoz, bo tudi premog mnogo cenejši.

Izkoriščanje Banovičkega bazena se bo povečalo za nekoliko krat. Razen tega se bodo v novo progo lahko okoristili tudi rudniki lignita v Kreki, Bukinju in Puračiću. "Mladinska proga" bo posebno koristila tudi solarni v Kreki, ki daje dnevno 20 vagonov soli, industrijskim napravam v Lukavcu, mnogostevilnim žagam itd. Na ta način se bo razbremenil promet na progi Tuzla-Doboj in odpravili mnogi zastoji v transportu. Poleg tega, da se bo omogočil razvoj rudarstva in da se bodo izkoristile ogromne zaloge črnega premoga iz banovičkega bazena, se bo razbremenila tudi ozkotirna proga Sarajevo-Brod, katere transportna moč ni mogla niti pri majhnem prometu odgovarjati potrebam. Velik gospodarski pomen te proge je tudi v tem, da bo omogočeno veliko večje izkoriščanje drv iz sektorja Drinjače, kjer so bile zaloge že pred vojno ocenjene na dva do tri milijone kubičnih metrov.

Vse to nam jasno dokazuje, kako velikega pomena je gradnja te "mladinske proge." Zato je treba, da se vsa mladina čim resneje pripravi za to delo.

Centralni odbor USAOJa je v zvezi z mladinskim delom izdal naslednje napotke. Minister za promet pri Zvezni vladi Teodor Vasiljević pravi: "Na pobudo, ki jo je sprožilo vodstvo naše mladine in ki jo je sprejela vsa mladina naše države, smo lahko v projektu letonjih del pristopili tudi k tej prvi in edini gradnji. Mladina je s tem prevzela nase veliko odgovornost, ponudila nam je brezplačno delovno moč in pomagala pri sestavi delovnega načrta. Za gradnjo "mladinske proge" je dalo Zvezno ministrstvo za finance kredit 200 milijonov dinarjev. Mi pa smo v prometu pregledali zaloge našega materiala in zagotovili zadostne količine tračnic, materiala za provizorne mostovne konstrukcije itd. Mladina sama je prevzela nalogo, da bo s svojimi akcijami, delom in z iniciativo nabavila del potrebne opreje. Tako je n. pr. od "Sartida" dobila 7000 kosov raznega orodja, izdelanega s prostovoljnimi nadurnim delom, material pa je mladina s svojim prostovoljnim nadurnim tekmovanjem plačala. Vse to je omogočilo, da je sedaj lahko pristopimo k realizaciji tega načrta."

Ko je govoril o načinu organizacije dela, je minister Vujašinović dejal: "Delo je organizirano tako, da bo osnovano delovno vodstvo, ki ga bodo sestavljali predstavniki ministrstva za promet, predstavnik mladine, predstavnik finančnega ministrstva in predstavnik okrožnega odbora tuzlanskega okrožja. Na samem terenu bosta organizirani dve sekciji, ena na terenu Brčko-Tinja, druga pa na sektorju Tinja-Banovići. Sekcije bodo razdeljene na deset do dvanajst delov, da bi delo čim bolj napredovalo. Tehnično bodo vodili delo strokovnjaki ministrstva za promet, organizacije delovnih moči pa bo prevzela mladinska organizacija. Predstavnik okrožnega ljudskega odbora tuzlanskega okrožja bo imel nalogo, da bo vzdrževal čim tesnejšo povezavo z ljudskimi

Senator Murray iz Montane, načelnik malobizniškega oddelka, ki je na podlagi preiskave poročal, da so veliki "free enterpriserji" (velekorporacije) še bolj potlačili ob steno majhne "free enterpriserje" kot so bili pred vojno. Velebiznis se je med vojno silno zredil in sedaj naglo polira ali uničuje male ribe.

Millions of you await your newspaper every day. He is important to me and to you. He is the citizen of tomorrow. He may be your lawyer, doctor, business man, mechanic, engineer, manufacturer, and, perhaps, your President. 600,000 newspapers like Jimmy's add \$175,000,000 to the War Savings and Bonds. Now that the war is over, Jimmy hasn't stopped buying savings stamps and bonds. I am proud of the way Jimmy backed the attack against our enemies—I am equally proud of Jimmy now for backing his future.

U. S. Treasury Department

množicami na terenu in s krajevnimi ljudskimi oblastmi.

Delo na "mladinski progi" se bo začelo 1. maja in mora biti končano do meseca septembra. Iz vse Jugoslavije bo delalo 23.500 mladincev in mladink, in sicer bo dala Srbija 7000 mladincev in mladink, Hrvatska 6000, Bosna in Hercegovina 6000, Slovenija 2000, Makedonija 2000, Črna gora 500 mladine. To število bo razdeljeno na dva dela, tako da bo prva grupa, ki bo začela z delom 1. maja, sestavljena večinoma iz vaše mladine in bo končala delo 1. julija, ko se začne velika dela na polju. Drugo grupo pa bodo postavljali v glavnem srednješolci in univerzitetna mladina, ki bo delala v času velikih počitnic.

Mladina bo ustanovila delovne brigade, ki bodo sestavljene iz 200 do 300 mladincev in mladink. Brigade bodo razdeljene na čete, ki jih bo približno 5 do 7 in bo vsaka štela 35-50 članov. Med četami in brigadami ne bo nobenih vodstev (bataljonov), ampak bo vodil vse čete direktor štab brigade. Da bi mladina imela časa tudi za kulturno-prosvetno udejstvovanje, bo delovni čas trajal samo osem ur. Brigade bodo imele lepo urejeno intendanturo, saniteto, fizikulturo, administracijo in statistično službo. Gledali bodo tudi na to, da bo vsaka edinica imela svojega brivca, krojača in da bo na razpolago tudi primeren orodje.

Delo na tej progi je veliko in bo zahtevalo veliko naporov. Pred vojno bi isto progo gradili najmanj tri leta, naša mladina pa se je obvezala, da jo bo zgradila v enem letu. Delovne edince, vsa naša mladina bo morala napeti vse sile, da bo zadana naloga dobro izvršena. Poskrbeli bodo, da bo v edinicah čim večje število mladincev in da bodo mladinke, kjer bo le mogoče, dodelili k lažjemu delu. Delovne edince bodo sestavljali mladinci in mladinke, ki so fizično popolnoma zdravi, dobro razviti in ne mlajši od 16 let.

Slovenska mladina je že pristopila k vsem potrebnim pripravam za to delovno akcijo.

"Drugi plenarni sestanek glavnega odbora ZMS pozdravlja načrt centralnega odbora USAOJa, da mladinske delovne brigade zgradijo progo od Brčkovega do Banovičev. V ta namen je bilo na II. plenarnem sestanku ZMS sklenjeno, da bodo do 1. maja zbrali in odposlali na področje Brčko-Banovići 1000 organiziranih mladincev in mladink in do 1. junija nadaljnjih tisoč. Vsako okrožje Slovenije bo za vsako skupino zbralo 250 sposobnih mladincev in mladink, jih organiziralo v delovno brigado in predhodno organiziralsko in tehnično pripravilo za delovno akcijo. S prvo skupino bo šla predvsem mladina, ki ni vezana na šolski pouk, z drugo pa predvsem srednješolska in univerzitetna mladina. Sekretariat glavnega odbora ZMS bo do tega časa organiziral tečaj za politično in strokovno pripravo kadra, ki bo vodil te skupine. Okrajni odbori pa se obvezujejo, da bodo poslali v ta tečaj po dva najbolj sposobna mladince. Organizacija te akcije se poveri sekretariatu glavnega odbora ZMS."

To je naloga, ki jo je mladina Slovenije sprejela v zvezi z

gradnjo mladinske proge. Sedaj se po vsej Sloveniji vršijo konference, kjer so volitve delegatov za tretji kongres mladine Jugoslavije in kjer obenem vse organizacije prijavljajo prostovoljce za delovne brigade pri gradnji proge Brčko-Banovići. Razen tega je glavni odbor ZMS v Borovnici organiziral tečaj za voditelje delovnih brigad. Na tem tečaju mladina praktično dela in se obenem uči. Praktično delo traja pet ur, učenje pa šest ur. Na tečaju je 48 mladincev. Strokovnih ur imajo 60, politično-ideoloških 45, organizacijskih pa 45 tedensko.

Podobne priprave se vršijo po vsej Jugoslaviji. S ponosom bo mladina odšla na to svojo prvo veliko akcijo.

Graditev "mladinske proge" je za vsakega mladince častna naloga. Po končanem delu bodo vsem mladincem podeljene na to veliko skupno delovno akcijo spominske značke. Ta akcija bo poleg velikega dela, ki ga bo izvršila za obnovo naše domovine, obenem utrjevala bratstva in enotnost vse mladine Jugoslavije.

Idrijski rudarji so delali za tiskovni sklad "Primorske borbe" in za invalide

Idrijski rudarji so organizirali prostovoljno delo, s katerim so zaslužili 150.000 lir. Zavedajoč se velike vloge, ki jo vrši njihov tisk v borbi za pravico, so zaslužni delavci poklonili 100.000 lir za tiskovni sklad "Primorske borbe," ostalih 50.000 lir pa so darovali kot pomoč invalidom, žrtvam narodno osvobodilne borbe.

Razni mali oglasi

50 WOMEN

Light Factory Work

CAN EARN OVER \$1.00 PER HOUR AFTER LEARNING

APPLY

MACKIE-LOVEJOY
Manufacturing Co.
1701 West 13th Street

GIRLS & WOMEN

New wage rates now in effect

78c per hour

Minimum starting pay with automatic increases

No experience necessary

PUNCH PRESS OPERATORS

start at 91c per hour

With automatic increases and opportunity for higher piece work earnings

Day and afternoon shifts

APPLY NOW FOR STEADY WORK

CHICAGO RAWHIDE
MFG. CO.

1301 N. Elston Avenue

Dušne ledvice

3 žlice masti
3 velike zrezane čebule
2 ledvice, goveji ali tele
sol in poper po okusu
dobro žlico moke
2 do 3 šalice vode
3 podolgovata zrezane krumpirje

Razbeli mast in zarumenjalo in vrzi nanjo drobno zane in umite ledvice. Potem, da so vsi slabi deli izšli. Na majhnem ognju prav počasi pol ure, posuj, ko pomešaj in pustil, da zažari, dodaj vode po okusu, in poporja in praži počasi ure. Potem dodaj krompir, kadar je ta gotov, daj na Zadostuje za šest porcij.

Razni mali oglasi

GENERAL HOUSEWORK and cooking. No laundry or work. Own room. \$35 per to start.

Phone

REGENT 3476